

Království „ne z tohoto světa“

Pod vlivem hlavně řecké tradice a jejího dualismu si křesťané tradičně vykládají tato slova jako potvrzení, že kromě tohoto světa, v kterém žijeme, je tu ještě jiný svět (jakoby paralelně s tím „naším“). Přesto se v povědomí křesťanů udržuje také ještě povědomí, že se tento druhý, vyšší (horní), božský svět uskutečňuje uprostřed toho našeho, toho běžného světa. Ale toto povědomí zůstává jen na okraji a navíc je často zpochybňováno různými katastrofickými vizemi hrůz, které mají přijít, až se tento svět, tento věk bude schylovat ke konci. Apokalyptické představy jako by jen potvrzovaly, že poslední rozuzlení, záchrana, spása přijdou „odjinud“ – a míní se tím „z nebe“ ve smyslu „z jiného světa“. Představy této „jinosvětnosti“ či „zásvětlosti“ podporují onen hlavně od Řeků přejatý dualismus, který je pak ovšem nutně zatížen obrovským problémem, jak tyto oba světa vůbec souvisí, jaké mezi nimi mohou být vůbec vztahy a má-li „tento (naš) svět“ ještě jinou úlohu než pouhých kulís, pouhých nahodilých okolností, uprostřed nichž se jen připravuje každý na svůj vstup do světa pravého, oslaveného, božského, nebeského. Proto když je třeba vyložit, co Ježíš míní svým důrazem na to, že „království“ (nejčastěji boží nebo nebeské, ale to může být doplněno zbožnými dušemi) přichází, že musí být zvěstováno a jeho příchod připravován, téměř vždy se počítá s tím, že jde o jakési prolamování onoho „pravého“ království shora do tohoto světa, který je dole. Po mém soudu jde však o nesprávný výklad a o volbu nesprávného kontextu, totiž především prostorového. „Přicházení“ si nesmíme představovat ani chápat jako přechod shora dolů, nýbrž jako přechod z budoucnosti do přítomnosti. „Ne z tohoto světa“ ve skutečnosti znamená: toto království (tato vláda, tyto nové poměry apod.) je něčím zcela novým, co sice je třeba připravovat (tedy připravovat cestu a také sebe), ale co přichází nikoli z minulosti. Jinak řečeno: toto království nelze budovat z materiálu, který tu už byl a jest. Při vši nezbytné lidské asistenci je to základní a rozhodující tím, co přichází samo, co přichází zásadně navíc ke všem těm naším přípravným snahám. A právě toto „navíc“ je možno jen zvěstovat a dosvědčovat. A co z toho tedy vyplývá? Je třeba popřít „dvojsvětí“, tedy „dvojí svět“: svět je jeden, ale kromě své aktuální danosti má také svou minulost a svou budoucnost. To nejsou odlišné, oddělené světy, nýbrž patří rozhodně k sobě, i když nejsou zaměnitelné. O tom, jak spolu budoucnost, přítomnost a minulost souvisí, je třeba uvažovat jinak než prostorově.

(Písek, 040111-1.)